

"AMERIŠKA DOMOVINA"AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays**NAROČNINA:**Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po razmaščalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50, četrt leta \$2.00.
Posamezna številka 3c**SUBSCRIPTION RATES:**United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year.
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months, \$2.00 for 3 months.
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

No. 75 Tue., March 30, 1943

Naraščanje odpora na Hrvaškem

Razmere na hrvaškem ozemlju prizadevajo Nemcem in Italijanom mnogo skrbi, kajti položaj Paveličeve marionetne vlade je čedalje slabši in zdaj morda bolj prekalen kakor kdajkoli.

Predstavniki Hrvatske seljačke stranke so povečini v internaciji ali pa so pobegnili; kmetje sabotirajo vse kar morejo, a mnogo jih je pobegnilo v gozdove, kjer so okrepili različne partizanske skupine.

Nemci in ustaši so pred kratkim začeli široko zasnovo ofenzivo, prodirajoč od severa in vzhoda v smeri proti italijanski zoni, toda te operacije so ostale brezuspešne, ker niso dosegle osrčja odpora. Zdaj pa kritizirajo Nemci Italijane zaradi tega neuspešnega pacificiranja zasedene Hrvaške. Oba osvojevalca sta v zadnjem času povečala svoje posadke v Jugoslaviji, oba kar naprej streljata talce, rušita in palita kraje in vasi in na vse načine zatirata prebivalstvo. V zaledju Reke so Italijani požgali precej vasi, med njimi Jelenje, nedaleč od italijanske meje in deportirali mnogo prebivalstva v Italijo. Proga Zagreb-Reka je čisto prekinjena.

Odkar so se zavezniki izkrcali v Severni Afriki, se je odpor v mestih močno povečal, tako da so Nemci celo v Zagrebu samem organizirali obrambo; v bližini glavnega kolodvora zidajo betonske "blockhouse", a Italijani utrjujejo progo Zagreb-Reka, posebno v planinskih okrajih.

Brezuspešno je ostalo tudi interniranje številnih važnih predstavnikov Hrvatske seljačke stranke, katere predsednik, dr. Maček, je še vedno ujetnik in se nahaja pod najstrožjim policijskim nadzorstvom. Paveličeva vlada izvaja od časa do časa progone po ulicah, zasebnih stanovanjih in kavarnah, kjer love vse vprek in potem vsakega posameznika natančno pregledajo; iščejo orožja in partizanskih dokumentov.

Zdaj niti ustašem samim ne zaupajo več. Eden izmed razlogov, da je bil Paveličev vojni minister, starejši Kivaternik, odstavljen, je bilo dezertiranje dveh bataljonov, izvežbanih in opremljenih v Italiji; bila sta ponos ustaške vojske, a sta oba naenkrat in v celoti izginila. Pavelič je ukazal, da se jih iz Italije pošlje naravnost na rusko fronto, toda še predno so dospeli do stare italijanske meje, so ustavili vlak in skoro vsi pobegnili v slovenske gore, odbijajo napade čet, ki so jih zasledovale; za seboj so pustili 120 mrtvih in teko ranjenih.

Splošen položaj v Jugoslaviji

Beograjski časopis Novo Vreme, glasilo marionetnega srbskega predsednika Milana Nedića, poroča, da je bilo v mestu Požarevac aretiranih in ustrlejenih 400 ljudi, češ da so krivi prestopkov proti "obstoječemu miru in redu, ter sahotiranja ukazov glede splošne mobilizacije dela." Dodatno k temu številu ustrlejenih, je bilo še nadaljnjih 300 oseb zaprtih v koncentracijska taborišča.

Jugoslovanski uradni krogi poročajo, da je nemški vrhovni poveljnik okupacijskih čet, general Bader, začel že meseca januarja veliko gonjo proti vsem, ki so v Srbiji, Bosni ali na Hrvaškem osumljeni sodelovanja ali zvez z gerilskimi silami. Vsega skupaj je bilo ustrlejenih v Beogradu samem 1,250 talcev in sicer v dveh posameznih skupinah. Dozdaj je nemška vrhovna komanda objavila 350 imen ubitih talcev.

V zvezi s tem preganjanjem je bila porušena in upepeljena vas Donja Reka, v kateri so ustrelili 18 premožnejših kmetov, med njimi tudi župana. Obtožili so jih, da so "sprejemali pod streho osebe, pripadajoče pokretu patriotov, in odklonili izročiti podatke, ki bi utegnili pripomoči k njihovi aretaciji." V Trsteniku so ustrelili 200 rodbinskih očetov. Zadnja poročila trde tudi, da so letala nemške "Luftwaffe" popolnoma porušila mestce Bosanska Krupa.

V teku meseca februarja in v početku marca so pomagale Nemcem pri "čiščenju" vzhodno-srbskih okrajev, bolgarske vojaške sile, čete domačih kvizlingov in takozvani "oddelki belih Rusov."

V kolikem obsegu podpirajo prav posebno Bolgari ofenzivo osiška proti gerilec, je razvidno iz dejstva, da so edine bolgarske vojske v zadnjem tednu meseca februarja obkolile vas Milanovac v vzhodni Srbiji, ker so dobili poročilo, da se tam "skriva uporniki." Vas so popolnoma izropali in oplenili, vzeli za talce 60 premožnejših kmetov in upepelili 20 hiš. V sosedni vasi Večane, so Bolgari vzeli 20 talcev in 14 izmed njih ustrelili. Ostalih 6 je ušlo v trenotku, ko so Bolgari ubijali 14 nesrečnih žrtev na hribočku nad vasjo.

Zdaj, ko je grožnja izkrcanja na kontinentu ustvarila sredozemsko fronto, si naisti obupno prizadevajo — brez vsakega uspeha — da bi povečali produkcijo industrije na jugoslovanskem ozemlju.

Letalska tvornica v Kraljevu ni za nobeno rabo več, ker jo je general Mihajlović pred svojim umikom v gore popolnoma porušil; tvornice za municijo in vojni material v Kraljevu stoji, a obnoviti obrat je nemogoče, ker je bila ve-

čina strojev ukradena in poslana v Nemčijo.

Nemci si prizadevajo nabrati dovolj surovin, da bi vsaj velike tekstilne tvornice v Paračinu zopet začele obratovati; isto velja za železne in jeklene delavnice v Smederevu ob Donavi, kjer že zdaj popravljajo rečne tovarne ladje. Dvoje manjših obratov v Lakoviću izdeluje nekatere avionske dele, toda možnosti teh dveh delavnic so omejene.

BESEDA IZ NARODA**Koncert Glasbene matice**

Koncerti in kulturne prireditve bodo postale kmalu le reciclonirana specialiteta. Na srečo, pa je bilo toliko aktivnosti v naselbinah, da vzhle vojnih razmer, še zmorejo gotove organizacije uresničiti svoj zasnoven program. Med temi je tudi Glasbena Matica, ki ima v svojih, dasi razredčenih vrstah, še vedno krepke in lepe glaslove. S tem materialom se da še vedno proizvajati lep in raznoličen program.

Škoda je seveda, da se v teh okolnostih in časih ne pridružijo obstoječim zborom pevci, ki so že peli pri raznih zborih in s tem pomagali obdržati pri življenju to, kar še imamo. O tem se slišijo razna mnenja in čakati bo treba kaj nam prinese bodočnost.

Torej v nedeljo, 4. aprila, bo podala Glasbena matica svoj običajni pomladanski koncert in sicer pod vodstvom g. Ivana Zorman. Vsak dirigent ima svoj okus v izboru programa. Tako bomo opazili, da pri tem programu prevladujejo zborovske točke. Mnenje g. Zorman je, da daje opera veliko prilike solistom in grupam, zato naj bo koncert posvečen v prvi vrsti zboru kot celoti.

Neoporočeno se bo mešani zbor lahko postavil v skladbah kot so: "V spomin Ivanu Cankarju," današnjemu času primerne "Ujedinjena domovina," "Tone solnce, tone" ter znana revolucionarna skladba skladatelja Verdija in opere "Nabucco." Več podrobnosti o tej operi najdete v februarjski številki Cankarjevega glasnika.

Samo te štiri veličastne točke so vredne vstopnine koncerta. Ne samo, da bodo lepo podane, temveč so po vsebini glasnice slobodne misli. Vsaka izmed teh skladb, bi morala biti ponatisnjena na programu s celotnim besedilom, da bi imeli navzoči tudi pravi užitek o pomenu in vsebini poezije. Mogoče je naš uho bolj podvrženo zaokroženim in lahkim melodijam, tola ceniti moramo tudi umetno in težko skladbo. Koncert bo vseboval poleg klasičnih, tudi narodne pesmi.

Ker imamo v osebi dirigenta, tudi skladatelja in pesnika, bomo zapeli njegovo novo skladbo "Ljubi fantič, srečno hodi," namenjeno našim fantom vojnikom.

Več podrobnosti o tem koncertu, boste razvideli iz priobčenega programa v tem tednu. Pričetek koncerta bo ob 7. uri zvečer. Vstopnina je po 50 centov, 75 centov in po dolarju. Zenske v velikih slučajih ne pijejo in tako raje prispevajo za dobro stvar par desetice več na vstopnini. Lepa navada za vselej naj bi bila, da ne bi nikdar štedili na vstopnini pri kulturnih organizacijah.

V imenu odbora Glasbene matice, vas vabi na poset nedeljskega koncerta, A.S.

Pozor poslušalci radio programov

Že večkrat sem bil namenjen, da bom ob priliki opozoril radio poslušalce na nedeljsko uro ob 6 zvečer. To je posebna ura, ki naj bi jo poslušal vsak, kateremu je kaj nate, da hoče slišati učenjaka, katerega beseda nekaj velja in ki govori z namenom, da bi ljudi poučil o resnici.

Ta ura se imenuje: The Catholic Hour, ura za katoličane. Ustanovljena je bila pred 13 leti v Washingtonu. Te ure se poslužujejo največji učenjaki v veliki meri tudi Rt. Rev. Msgr. Fulton Sheen iz Washington universe. Omenjeni nadaljuje zadnje čase vsako nedeljo ob šesti uri do pol sedme pripravljenih 17 govorov.

S zadnjo nedeljo je skončal 12 govor, pod naslovom "Vojška in Božja sodba." Vredno ga je bilo slišati, vsak katoličan, pa tudi vsak drugi državljani ameriški naj bi ga slišal. Sploh, vsi njegovi govori so tako prepričevalni in jedrnat, da je poslušalcu največja uteha jih slišati. Omenjeni učenjak govori tako razločno, da ga je lahko razumeti vsakomur, da le nekaj razume angleščine.

Vsebinsko govorov je tako bogata, da je dobiček za poslušalca, ki želi in išče izvedeti resnice. Od določenih 17 govorov jih bo zavrstjo še 5, vsako nedeljo ob istemu času, kdor se le zanima za radio govore, naj odpre na National Broadcasting, WTAM ob 6 uri našega časa in bo imel dokaj vreden užitek. Zamuditi tak govor je zgubiti slišati nekaj zelo resnega. Poleg tega je spremljan program tudi z sijajnim najfinjšim cerkvenim petjem. Upam, da ga mnogi poslušate, kdor pa še ni bil na to opozorjen, naj poskusi, prav gotovo bo v tem našel obilo užitka.

Vsi govori so pa namenjeni še posebno radi vojnega časa, v katerem se nahajamo. To sem opozoril radi tega, ker v tem najdem sam obilo naukov, kakoršni pridejo iz ust takih učenjakov. Komur je za resnico in za to, da se kaj nauči v časih, ko na vseh straneh propagande snujejo za svoje mline, naj si poskusi, da najde resnico iz ust učenjakov, ki imajo priznanje svetovno znanih mož.

To sem napisal iz prijaznosti do ljudi, kateri želijo izvedeti resnico.

Anton Grdina.

Govor g. Veceslava Vildera

London. (Radio prejemna služba). — Angleška javnost in časopisje se spominjata pete obletnice okupacije Avstrije in četrte obletnice propasti čehoslovaške republike.

Leta 1938 je Hitler vdrl v Avstrijo, zasedel Dunaj in z oboroženo silo uničil avstrijsko republiko, češ da nemški narod mora biti zedinjen v Rajhu. To je bila njegova prva velika prevara.

Avstrijska vlada je bila takrat razpisala svobodne volitve; bal se je izida teh volitev, s katerimi bi se bila vstrijiski narod brez dvoma izrazil proti zedinjenju z Nemčijo. Zato je Avstrijo s silo okupiral.

Še mnogo strašnejšo prevaro in nasilje pa je izvršil Hitler leta 1939. Najprej je z zavratnim sporazumom v Muenchenu razorožil najboljšo in najtrdnjše demokratsko zemljo v Evropi, Čehoslovaško, ter nato s svojimi ogromnimi vojskami preplaval njeno razoroženo ozemlje in zaslužil 8 milijonov Slovanov z visoko razvito kulturo in močno narodno zavestnostjo. Razoroženi Chamberlain je tedaj dejal, da bo nemški narod to svojo prevaro težko in drago plačal. Takrat

so se zaslepljeni Evropi prvič začele odpirati oči.

Ko se je zrušila prva žrtev, Avstrija, je izjavil Milan Stojadinović: "Hvala Bogu, izginila je sosedna država, v kateri smo imeli 6 milijonov sovražnikov in dobili smo za sosedo 70 milijonov prijateljev."

V tistih dneh sem se nahajal v Splitu in govoril na nekem shodu, kjer sem dejal naslednje:

"Ako smo 'na srečo' izgubili z avstrijsko republiko malega in slabotnega sosedo, zato pa dobili novega, velikega in močnega sosedo nemški rajh, potem se bo naša sreča še bolj razširila in povečala kadar bo ta nemški rajh razprostrl svoje meje preko Čehoslovaške, Madžarske in Poljske, kajti takrat bomo imeli za svoje sosedo kar 100 milijonov prijateljev!"

"Takrat nam bo treba le še tega, da vse te prijatelje pozovemo v svojo lastno hišo — tako bomo dosegli, da bo naša sreča zares popolna."

Tako sem leta 1938 v Splitu ironično komentiral Stojadinovićeve besede; najbrže se bo le peščica mojih živih prijateljev spominjala tega govora, kajti časopisju je policija ponatis prepovedala.

Zelo je škoda, da Stojadinović danes ni v Jugoslaviji, da bi užival grenke sadove svoje politike. Mnogo boljše je nje mu, ko živi v internaciji na Mauricius-u, nego je Nediću, na njegovem predsedniškem stolčku.

Preteklo soboto sem prisostvoval ogromni manifestaciji v slavnem Albertu Hall-u, kjer so priredili velikansko proslavo v čast obletnice napada na Čehoslovaško. Danes čehoslovaški narod ne potrebuje več propagande, ni mu več potrebno naštevati svojih žrtev; ves angleški narod občuduje in ceni ta mali narod.

Na manifestaciji so defilirale organizacije in predstavniki naroda in vseh njegovih slojev. Vsi so pošiljali pozdrave in poslanice čehoslovaškemu narodu in obljubljali, da Velika Britanija ne bo nikdar pozabila žrtev, katere je čehoslovaška do prinesla v teku te vojne.

De pred kratkim so Hitlerju evropski narodi sami pomagali in sicer s tem, da so drug drugega prodajali in včasih celo napadali, misleč, da bodo na ta način mogli odnesti zdravo kožo. Grenke izkušnje so jih podučile in bodo rodile bogate sadove.

Po vojni ne bo več izolacije in vsakdo, ki bo poskušal, da znova naščuje evropske narode druge na druge, se bo opek. Združena Evropa bo skrbno pazila in branila svojo svobodo proti silam zla in suženjstva.

Govor profesorja Lavrina

London, Radio prejemna služba). — V teku slovenske oddaje je g. prof. Lavrin govoril približno naslednje:

Nemci smatrajo, da mora totalitarna vojna prinesiti totalno uničenje duševnega in kulturnega življenja vseh podjarmljenih ljudstev. V pogledu medsebojnih odnosov med narodi, so torej Nemci sprejeli načelo nekakšnega nacionalnega kanibalizma in uničujejo kulturno življenje vseh onih narodov, ki pridejo pod njihovo oblast.

V početku svojega režima so zažigali knjige doma, v svoji lastni zemlji. Čemu naj bi torej postopali bolj po človeško v zasedenih deželah, prav posebno pa še takrat, kadar pridejo v stik z narodi, ki so jim trn v peti, kakor na primer Slovenci. Najprej so na Čehoslovaškem uničili šole, ustavili prosvetno delo in zapirali mladino. Od tam so krenili naprej in opustošili vso Evropo.

To je logično in v nemškem duhu. Vračajo se nazaj v primi-

tivno divjaštvo. Toda Evropa tega ne bo sprejela. Ona se bori, ker je različna od Nemcev po svoji morali, kakor je različna kultura od barbarstva. V tem pogledu so vsi narodi enodušno istega mišljenja.

S ponosom povdarjamo, da je naš delež v tej borbi ogromen. Leta 1918 smo začeli v svoji novi svobodi razvijati zapadno kulturo in smo jo dvignili do zavidanja vredne višine. S ponosom naglašamo, da v naši literaturi ni bilo prostora za sunder. Znano nam je tu v Londonu, kako strašno je težka vaša borba za obstanek. Toda naša kultura in moralna premoč nam bo še več pomagala kakor orožje in nam zjamčila plodove zmage.

Motijo se oni, ki mislijo, da je zdaj prišla že naša zadnja ura. Našo slovensko stvar ne brani le naš telesni odpor, temveč tudi naša moralna čistost. Napnimo vsi svoje sile, složno si začnimo graditi boljše bodočnost na temelju težkih izkušenj zadnjih štirih let. Razvijamo ideje in vrednote, na katerih bo počival novi, boljši svet.

Mesto bodočnosti — pod zemljo?

Izkušnje iz svetovne vojne so bile velike, vendar se niti primerjati ne dajo z izkušnjami iz te vojne. Predvsem je ta vojna pokazala, v kakšni nevarnosti so ljudje v svojih mestih zaradi letalskih napadov. S strahom se je treba vprašati, kako se bo vse to predugradilo do kake bodoče vojne, če se bo letalstvo še dalje tako razvijalo. Le kakšna usoda bo tozadevno zadelo mestne prebivalce v letu 2000!

Zal je odgovor zadosti resen: Takratni meščani bodo popolnoma izročeni pogubi z njihovimi stavbami vred. Brez dvoma bodo mesta bodočnosti zgrajena pod zemljo in to vprav zaradi letalskih napadov.

Tako bi ljudje bodočnosti imeli spet takšno življenje, kakršnega so živeli naši prapradedje. Saj so prvi prebivalci zemlje bili v skritih hodnikih pod zemljo, v jamah, vdolbinah, luknjah, kjer so se mogli ubraniti zverim in sovražnim ljudem. Brez dvoma so se razvijala prva dejanja človeštva, tako prve tvorbe ročnih del, sadovi iznajditeljske zmožnosti, vse one preproste risarije, ki jih najdemo še danes v podzemskih bivališčih v Orientu, južni Franciji, Španiji in severni Afriki vprav v jamah prvih stanovališč. Ko se je človek privikar upal stopiti na svetlo, je bilo to brez dvoma zelo tvegano.

Ko si je človeštvo po preteku več tisoč let pridobilo take slabe izkušnje z nadzemskimi bivališči, se je začelo spet spominjati preproste modrosti pračloveka. Ze precej časa navajajo modernisti staveniški na čudovite možnosti življenja, ki bi se utegnile razvijati v podzemskem mestu. Sodobna tehnika je tako razvita, nadaljnji napredek bo še tako izzreden, da v kakem podzemskem

For a Better Day
U.S. WAR BONDS
Captive men and captive machines grinding out war implements for Hitler. Captive men forging their own chains. "Hail" Paul tells Georges, "if I have but one hand I can do only half as much work for the Nazi swine."

A man shrieks, gears screech. The machine stops. Paul has lost his right arm. He may die but it will take a month to repair the machine if parts can be found. This happens daily in the factories of Czechoslovakia, Norway, Holland, Belgium, France. In America we can hurry Hitler's defeat by sticking to our jobs and buying War Bonds every pay day. WSS 741E U. S. Treasury Dept.

mestu ne bo človek nikoli grešal. Z lahkoto bodo najboljše naprave za poganjanje, za umetno sončno svetlobo, vse udobnosti domačega življenja. Vse bo postalo s točnostjo in z brzino ljuljih tehničnih naprav. Ne bodo pogrešali!

Ali pa večina ljudi že danes ne preživlja svoje skoraj brez neposrednega stika zrakom in sončnem svetlu, dan na dan v tvornicah, pisarnah, ozkih ulicah, imajo kaj lepše življenje, ga imelo pod zemljo? In mu, da morajo požirati mrzla, neviht, snega ali ne! Vseh teh nadlog pa ni bilo v podzemskem mestu, bilo zmeraj prijetno vreme, sno podnebje.

Kdor pa ne bi mogel brez prirodnih lepot, ki bliže kot zdaj. Kar v bližini ni stopil in je zagledal stom lepe travnike, rodovitne njive. Počakaj, mara da le še ne bomo srečni, da bi bili primerni vati krasote podzemskih mest?

Nič ni novega pod zemljo! Stenografija ni izum, našnjanje dobe, čeprav je iznajdba več stoletij nazaj poznajljiva. Še stari čani, Grki in Rimljani so znali stenografijo. Še je živel v davnem Rimu vladal več kot 5.000 let skih znakov. Prav do ga veka so se bili oblikovali. V davnem Rimu nik Martial opeval v stenografiji, češ: "Naj vam hite, roka hite, kot te; preden jezik opravi, ga desnica že la."

Tudi daktiloskopijski prstni odtis, je bil v njem veku na Kitajskem navadi. Prstni odtis je pravi pečat zmeraj arapskega na listinah, s čemer lo preprečeno potvarjanje pisov.

Stavci niso nikoli, malokdaj pijani, vsaj ne. Primeri pa se na svetlo da prinesejo s seboj "mačka." To bi cenjevali lahko vselej sami pri pri čitanju novic, majo ne repa ne glavo, pa dandanes več ne primerilo se pa je v deželskem kraju v davnih. Uredniku se je v dilo, pa je izročil edino, cu, naj nastavi se, eno o neki poroki, na neki javni dražbi, na ro sam prebere in na drugi dan so pa steno, ni brali sledečo seznanovico, ki jo je nastal od prejšnjega večera so okajen.

"Primož Frimaga Počnela sta bila zvečer eni zakon v soboto dražbi v prisotnosti pri vključno dveh konj in glav goveje živine.

Krasna residenca staršev je bila ta dan z razne vrste orodij, grabljami, vilami, dvema parov komatov, vih. Pred poroko je melodije Bubnikov, stoječ iz ene krave, re, dveh telic in ene je držala v roki lep pek. Nevesta je bila krasno satešno oblečena pet vee jabolk. Na in pet bal slame. Na imela pajčolan, močnimi hlevskimi dala na kratko potovanje."

ŽALOST IN VESELJE

Spisi Andrejčkovega Jožeta.

...sta spoznala, da so to imel nemški popotnik nalašč za se pripravljeno, in hajdi! odrinili smo proti Aziji. — Omeniti ti moram še, da sem zvedel po nekem naključju ravno nekaj dni poprej o tvojem begu in to me je popolnoma potolažilo, kajti imel sem upanje, te zopet kedaj videti. —

Svojemu dobrotniku sem koristil mnogo na poti. Znal sem mnogo jezikov, razum tega pa sem tudi poznal običaje raznih ljudstev ter sem mu marsikaj vedel razodeti o tem in onem. — Na svojem potovanju pride mo slednjič ravno tukaj sem v Kanton. Tu pa me je zadela velika nesreča. Moj dobrotnik je naglo umrl in jaz nisem imel nobene pomoči več. Kapitan na ladiji je bil trdosrčen mož in ni me hotel sprejeti na ladijo brez plače, jaz pa nisem imel nobenega bora. Prodal sem svoj novi rokopis, katerega sem ga dočrnil na potovanju, nekemu učnjaku, kateremu je bil zelo všeč, pa to bilo je premalo in meni ni bilo nič pomagalo. Kaj sem hotel? Po sreči pride nek mandarin ter me popraša, ali znam mnogo jezikov, jaz mu potrdim da. Potem mi reče, naj grem k njemu v službo, ker on potrebuje pri svojem poslu takovega človeka, in jaz sem rad sprejel to ponudbo. Sklenil sem ondi ostati toliko časa, da si prislužim potrebnega denarja, potem pa se vrniti v Evropo.

Kar se prikažeš ti nakrat v hiši mandarinovej, kot bi bil z neba padel. Jaz sem pozvedel vse, kar so namerjali s teboj; ko ne bi se bil ti tako moško obnašal, bil bi že prej zopet v tolovajskih rokah, sicer se je pa mandarin vendar-le nekoliko bal za svojo kožo. Pri sodbi pa so sklenili tretji večer nati-homa odpeljati te k Tiu-Linu. "Sedaj velja," djal sem, "moram ga rešiti." Zdolbel sem luknjo v svojej stani, ki je bila po sreči ravno nad tvojo ječo ter ti vrgel najprej listek, potem pa obleko, katero sem izmaknil nekemu služabniku. Sicer sem res ukradel to malenkost, pa v takovih okoliščinah ni drugače. — To je vse, ljubi moj, kar ti imam povedati. —

"Zakaj pa mi niste koj v onem listu svojega imena naznanili?" popraša sedaj Aleš. "Ker sem se bal, da ne bi prevelicega veselja vseh mojih namer podrli; ko bi bil mandarin zvedel, da sva znanca, bil bi te koj odpravil — in nikamor drugam, kot v krtovo deželo."

Siti so bili že vsi tega blodenja po svetu in želeli so zopet priti v domače kraje. Jaka je napovedal dan odhoda tretje jutro. — Drugo jutro pa so dobili še posebno veselo novico po neke španske ladiji, ki je prišla v Kanton, namreč, da je Robertova ladija, na kateri je bil Alešov brat Ferdinand, srečno prišla v Kalkuto, kjer bo ostala več dni.

Jugoslovanski pomožni odbor v Ameriki SLOVENSKA SEKCIJA

Glavni uradniki:
Predsednik: Vincent Cankar, 2659 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois SNFJ
Podpredsednik: Josephine Erjavce, 527 N. Chicago St., Joliet, Illinois SZZ
Tajnik: Joseph Zalar, 351 N. Chicago St., Joliet, Illinois KSKJ
Blagajnik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Illinois SZS
Nadzornik: John Gornik, 6403 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio SDZ
John Erman, 739 W. National Ave., Milwaukee, Wisconsin SPZS
Frank J. Wedie, 301 Line St., Joliet, Illinois DSD
Josephine Zakrajsek, 7603 Cornelia Ave., Cleveland, Ohio FS
Charles Benevol, 16007 Holmes Ave., Cleveland, Ohio SMZ
Direktor publicitete: Janko N. Rogelj, 6208 Schade Ave., Cleveland, Ohio ABZ

LOKALNI ODBORI JPO, SS:

Lokalni odbor št. 1, Joliet, Ill. — Predsednik Josip Zalar, 351 N. Chicago St.; tajnik: John Adamich, 1120 Highland Ave.; in blagajnik: Louis Kosmerl, 754 N. Hickory St.

Lokalni odbor št. 2, Cleveland, O. — Predsednik John Pollock, 6407 St. Clair Ave.; tajnik: Frank Turek, 6117 St. Clair Ave.; in blagajnik: Joseph Okorn, 1096 E. 68th St.

Lokalni odbor št. 3, Chisholm, Minn. — Predsednik: Frank Knel, 415-3rd St. S. W.; tajnik: Margaret Janeczich, 505-5th St. N. W.; in blagajnik: John Lamuth, 26-3rd St. N. W.

Lokalni odbor št. 4, Sheboygan, Wis. — Predsednik: Marie Prislund, 1034 Dillingham Ave.; tajnik: Johanna Mohar, 1138 Dillingham Ave.; in blagajnik: Martin Jelenc, 1027 S. 8th St.

Lokalni odbor št. 5, Milwaukee, Wis. — Predsednik: John Oblok, 215 W. Walker St.; tajnik: Rev. D. M. Setnicar, 1210 So. 61st St.; in blagajnik: Rev. Anton Schiffrer, 823 W. Mineral Street.

Lokalni odbor št. 6, Ely, Minn. — Predsednik: Anton Zhašnik, AFU Building; tajnik: Ivan Tauzell, Ely, Minn.; in blagajnik: Louis Champa Sr., Ely, Minn.

Lokalni odbor št. 7, St. Louis, Mo. — Predsednik: George Kovacevich, 2003 So. Jefferson St.; tajnik: Eusebio Rulic, 401 E. Marceau St.; in blagajnik: John Marušić, 2751 Park Ave.

Lokalni odbor št. 8, Chicago, Ill. — Predsednik: Anton Krapenc, 1636 W. 21st Place; tajnik: John Gottlieb, 1845 W. Cermak Rd.; in blagajnik: Leo Jurjovec Sr., 1840 W. 22nd Place.

Lokalni odbor št. 9, Waukegan, Ill. — Predsednik: Anton Kobal, 1015 Commonwealth Ave.; North Chicago, Ill.; tajnik: Joseph Zorc, 1045 Wadsworth Ave.; North Chicago, Ill.; in blagajnik: Frank Nagode, 913 McAllister St., Waukegan, Ill.

Lokalni odbor št. 10, Lloydell, Pa. — Predsednik: Joseph Matičič; tajnik: Joseph Arhar, P. O. Box 139, in blagajnik: John Jereb.

Lokalni odbor št. 11, Butte, Mont. — Predsednik: Charles Propp, 1144 E. Second St.; tajnik: Ignacij Oražem, 2029 Walnut St.; in blagajnik: Charles Lovsen, 201 East Park St.

Lokalni odbor št. 12, Pittsburgh, Pa. — Predsednik: P. J. Kress, 218-57th St.; tajnik: John Dechman, in blagajnik: Nick Povše.

Lokalni odbor št. 13, Farrell, Pa. — Predsednik: Frank Kramar, P. O. Box

Lokalni odbor št. 14, Lorain, O. — Predsednik: Miss Mary E. Polutnik, 1711 E. 30th St.; tajnik: Matilda Ostaneh, 1848 E. 34th St.; in blagajnik: Hermina Zortz.

Lokalni odbor št. 15, Clinton, Ind. — Predsednik: Anton Jarc, RR 2; tajnik: Frank Bregar, 1159 Anderson St.; in blagajnik: Frank Prašnikar, RR 2.

Lokalni odbor št. 16, Salda, Colo. — Predsednik: Frank Usnik, RFD 72; tajnik: Katherine Drobnik, 421 E. 2nd St.; in blagajnik: Louis Skull, RT Box 180.

Lokalni odbor št. 17, Rock Springs, Wyo. — Predsednik: Anton Starman, 1216-18th St.; tajnik: Joseph Gosar, 417 Tisdell, in blagajnik: John Jenko Jr., 1118 Clark St.

Lokalni odbor št. 18, Barberton, O. — Predsednik: Joseph Leksan, 196-22nd St. N. W.; tajnik: Josephine Porok, 29-16th St. N. W.; in blagajnik: Louis Arko, 1222 W. Wooster Rd.

Lokalni odbor št. 19, Aspen, Colo. — Predsednik: John Lovshin, Box 252, Aspen, Colo.

Lokalni odbor št. 20, Pueblo, Colo. — Predsednik: John Germ, 817 E. C. St.; tajnik: Frank Pechnik, 1232 Eiler Ave.; in blagajnik: Frank Brajda, R. 1, Box 2.

Lokalni odbor št. 21, Denver, Colo. — Predsednik: Anthony Jersin, 4825 Washington St.; tajnik: Frank Okoren, 4759 Pearl St.; in blagajnik: George Pavlakovich, 4573 Pearl St.

Lokalni odbor št. 22, La Salle, Ill. — Predsednik: Leo Zevnik, Lincoln Ave.; tajnik: Frank Kobilšek, Garfield Ave.; in blagajnik: Emma Shimkus, 717-5th St.

Lokalni odbor št. 23, Johnstown, Pa. — Predsednik: Andrew Vidrich, 706 Forest Ave.; tajnik in blagajnik obenem John Langerholc Jr., 51 Linden Ave.

Lokalni odbor št. 24, Trinidad, Colo. — Predsednik: Math Karcich, 1011 Lincoln Ave.; tajnik: John Lipee, P. O. Box 26, Bon Carbo, Colo.; in blagajnik: Frank Tomazin, 1802 Linden Ave.

Lokalni odbor št. 25, Claridge, Pa. — Predsednik: John Korc, R. D. 1, Export, Pa.; tajnik: Anton Zornik, Box 202 Hermine, Pa.; in blagajnik: Alexander Škerl, Export, Pa.

Lokalni odbor št. 26, Indianapolis, Ind. — Predsednik: Louis Znidarsic, 933 N. Ketcham St.; tajnik: Jennie Gerbiek, 718 N. Holmes Ave.; in blagajnik: Anton Hren, 928 N. Haugh St.

Lokalni odbor št. 27, Strabane, Pa. — Predsednik: John Bevec, Box 16, Strabane, Pa.; tajnik: John Bole, Box 138, Strabane, Pa.; in blagajnik: John Troha, Strabane, Pa.

Lokalni odbor št. 28, East Helena, Mont. — Predsednik: Louis Smith, P. O. Box 371; tajnik: in blagajnik: Joseph M. Sašek, P. O. Box 331.

Lokalni odbor št. 29, Bridgeport, Conn. — Predsednik: John Vitez, Box 848, Barton, O.

Lokalni odbor št. 30, San Francisco, Calif. — Predsednik: Andrew Leksan, 549 Rhode Island St.; tajnik: Joseph Fabian, 534 Utah St.; in blagajnik: Valentine Laharnar, 702 San Bruno Ave.

Lokalni odbor št. 31, Eveleth, Minn. — Predsednik: Jacob Setnikar, Box 152; tajnik: John Habjan, 610 Douglas Ave.; in blagajnik: John Pauchnik, 727 Summit St.

Lokalni odbor št. 32, South Chicago, Ill. — Predsednik: Frank Kosic, 9758 Ave. J.; tajnik: Louis Kosele, 9842 Ewing Ave.; in blagajnik: Jacob Briljave, 10121 Ave. M.

Lokalni odbor št. 33, North Braddock, Pa. — Predsednik: Nikola Pavlakovich, 1513 Brinton Ave.; tajnik: Anton Rednak, 1719 Poplar Way, in blagajnik: Frances Marthaus, 1015 Braddock Ave.

Lokalni odbor št. 34, Detroit, Mich. — Predsednik: Mathew Urbas, 12023 Whitcomb; tajnik: Katherine Kradin, 17838 Hawthorne Ave.; in blagajnik: Anton Cedilnik, 1221 Nevada Ave.

Lokalni odbor št. 35, Cleveland, O. (Okrožje Collinwood) — Predsednik: Joseph Terbiš, 14707 Hale Ave.; tajnik: Joseph F. Durn, 15605 Waterloo Rd.; in blagajnik: John Leskovec, 946 E. 250th St., Euclid, O.

Lokalni odbor št. 36, Girard, Ohio. — Predsednik: Anton Kiki, 16 East Lucius Ave., Youngstown, O.; Frank Rezek, 167 Trumbull Ave., Girard, O.; in John Rovani, 62 Smithsonian St., Girard, O.

Lokalni odbor št. 37, Cleveland O. (West Park okrožje) — Predsednik: Ivana Zalar, 11920 Longmead Ave.; tajnik: Cecilia Brodnik, 4592 W. 130th St.; in blagajnik: Josephine Bizjak, 13101 Crossburn Ave.

BLAGOVESTNIKA

Povest iz pokristjanjevanja Slovencev, Spisal Ivo Pregelj Tujec.

"Idiva," je rekel, in mladenič sta zadela svoj plen in se spuščala polagoma proti dolini. Večer se je bil začel delati, in v gozdu se je oprijemal

mrak sivih hrastov in v gošča- vi nekje je tulila sova. Molče- sta šla mladeniča skozi gozd proti dolini. Ravno sta bila lo- vca dospela v dolino in stopila iz gošče, ko se je razlegel on- stran pašnikov krik in klicanje na pomoč.

"V nevarnosti je nekdo," de- jal je Nepokor, in vrgel raz ra- me mogočno srno, katero je bil ustrelil, in z malim kijem v ro- ki skočil preko travnika na ono stran, iz katere je prihajalo kli- canje. Brat je storil isto in hi- tel za Nepokorom. V velikih skokih sta premerila trato in tedaj je opazil Nepokor člove- ka, ležečega na tleh in z zadnjo močjo se borečega z velikim merjascem, ki je ves divji za- enjal se v ležečega. Kos zlom- ljene sulice je tičal živali v til- niku, z zlomljenim ročajem se je branil mladi mož. V hipu je stal Nepokor za zverjo, zači- vžgal je kij v zraku in padel zve- ri na glavo, da je na mestu pad- la ubita. Ležeči se je skušal vzdigniti, a je omahnil od utru- jenosti in omedlel, na nogi in na roki je lahko krvavel in pre- ko lica se mu je vlekla črna li- sa, kjer ga je bil zadel zob mer- jasev.

"Ali je mrtev," dejal je Sto- jan, ki je bil ta hip prihitel. "Daj medovke," dejal je brat in pripogivši se nad nezavest- nega, vlivlval mu iz podane mu čutare medovke v usta.

Ranjenec je izpregledal in se oziral začuden okrog in zše- petal:

"Kje sem?"

"Pri dobrih ljudeh," odvrnil je Nepokor; "ali si močno bol- lan, zver te je dobro obdelava- la. Glej in ni šala, tak veli- kan."

Tujec je opazil šele tedaj zver, ki je ležala ob njem, in se nasmehnil.

"Hvala vama," je dejal, "brez vaju bi me bila končala." "Čula sva klicanje na pomoč in te rešila v zadnjem hipu."

Tujec je bil sedel, bil je utru- jen in polagoma so se mu vra- čale moči.

"A kje je Vlah?" vprašal je lovca, ki sta ga gledala vpra- šaje, kaj hoče. Toda isti hip se je privlekel izza grmovja mal človek z velikim tovorom na hrstu. Toda ko je Nepokor po- gledal bolje, videl je, da je člo- vek grbast. Stojan pa se je skoro prestrašil, ko se je okre- nil in ugledal nenadoma člove- ka, z velikimi usti in črez vse mere širokimi ušesi, stisnjeno od ščetinaste brade pokrito ob- ličje. — Mož pa je tedaj skočil k tujcu in ozrši, da je ta živ, začel od veselja poskakovati in poljubljati noge svojemu go- spodarju.

(Dalje prihodnjič.)

DELO DOBIJO

Ženska se sprejme

Zeli se dobiti žensko za či- ščenje, pranje in likanje. Stal- no delo. Pokličite IV 2460. (79)

Ženska se sprejme

Sprejme se ženska, da bi li- kala in čistila v hiši dvakrat na teden. Zglasite se na 671 E. 113. St., ali pokličite MU 5456. (78)

Isče stanovanje

Boljša družina išče stanova- 5 do 6 sob; najraje v Collin- woodu, Nottinghamu ali Eucli- du. Pripravljena je plačati \$50 do \$60 na mesec. Kdor ima kaj primerne, naj sporoči naslov v urad tega lista. (x)

Soba in hrana

Soba in hrana za poštenega fanta se dobi na 6604 Schaefer Ave. (77)

Stanovanje išče

Išče se stanovanje 4 sobe in kopalnica za 2 odrasli osebi. Pokličite ENdicott 2985 pred 2:30 popoldne. (77)

V najem

Odda se v najem 5 sob z gor- koto, za odraslo družino. Vpra- šajte na 6301 St. Clair Ave, po sedmih zvečer. (75)

Hiša v najem

V najem se da hiša za eno družino, 6 sob, z vsemi pritlik- lami; odda se mirni družini. Za naslov vprašajte v uradu te- gla lista. (75)

Izredno lepa prilika

Podjetnemu človeku se nudi izredno lepa prilika, katere bi ne smel zamuditi. Naprodaj je do bro vpeljana grocerija in mesnica v slovenski naselbini na glavni cesti. Veliko dobrih in stalnih odjemalcev. Proda se radi smrti v družini. Popol- na zaloga in vse, kar je po- trebno pri groceriji in mesnici. Ne pustite iz rok take prilike, ki se ne nudi vsak dan. Za na- slov vprašajte v uradu tega li- sta. (76)

RAINEY INSTITUTE

1523 E. 55. ST. HE 0992
PRIHRANITE DENAR s tem, da se naučite napraviti za Veliko noč svo- je lastne obleke ali suknje.
Zmožna, izkušena slovenska učite- lica. Kratki natečaj, 10 poukov samo \$2. Vpišite se zdaj!

Ako iščete

dobrega popravljalca za vaše čevlje, pridite k nam. Vedno prvovrstno delo. Popravljamo stare čevlje ter imamo polno zalogo finih, novih modskih čev- ljev. Cene zmerne.

FRANK MARZLIKAR

16131 St. Clair Ave. (Tues. x)

Prijatelj's Pharmacy

SLOVENSKA LEKARNA
Prescription Specialists
Vogal St. Clair Ave. in E. 68th
ENdicott 4212

Oblak Furniture Co.

TRGOVINA S POHISTVOM
Pohištvo in vse potrebščine za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
Henderson 2978

V BLAG SPOMIN

ČETIRTE OBLETNICE SMRTI
NAŠE BLAGOPOKOJNE SO-
PROGE IN MATERE

Matilde Walland

ki je za vedno zatisnila svoje blage oči dne 30. marca 1939.

Štiri leta te krije že zemlja, truplo tam v grobu trohni, nam pa je težko pri sreč, po licu nam solza drči.

Sladko počivaj tam v grobu, v tihem tam kraju miru, duša pa večno plačilo uživa pri ljubem Bogu.

žalujoči ostali:

SOPROG in OTROCI.

Cleveland, O. 30. marca, 1943.

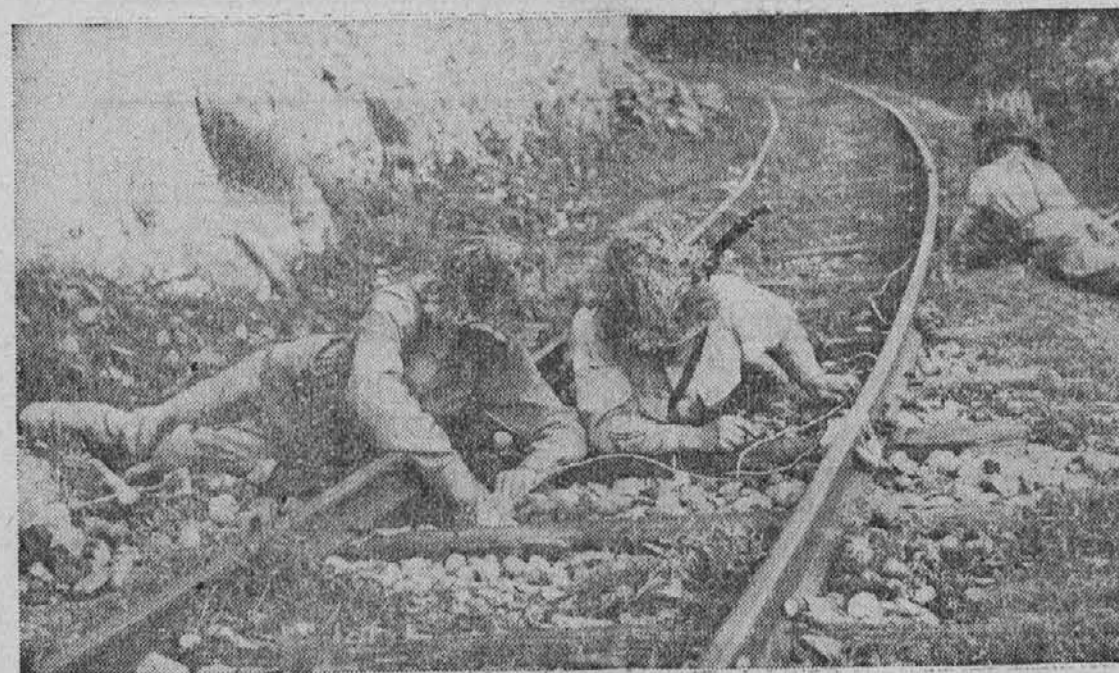

"Every dime and dollar not vitally needed for absolute necessities should go into WAR BONDS and STAMPS to add to the striking power of our armed forces." — FRANKLIN D. ROOSEVELT, President of the United States.

Think War! Act War! Buy WAR SAVINGS BONDS — at least 10% of your pay every payday!

Na sliki vidimo nekaj tankov izdelka M 10, kakršne izdelujejo v Fordovih tovarnah v Detroitu. Vojaška poveljstva iz Severne Afrike poročajo, da so ti tanki "good stuff" in so tudi precej hitrejši kot srednje vrste tanki.

Za vsak slučaj. — Se svobodna republika Švica ne pusti svojim vojakom, da bi tena- rili. Za vsak slučaj se očehajo dan za dnem. Na sliki vidimo tri vojake, katerih pokrivala so tako napravljena, da jih je težko razločiti od pravega grmicevja ali trave. Ti vojaki se vadijo v polaganju užgalne žice, če bi bilo treba pognati v zrak železniško progo.

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERŠE

Priglasar Insignus je rekel svojemu tovarišu: "Od treh košev kruha sta še dva polna — žal, to ni pomnožitev kruhov; od 300 biblij nam jih je ostalo še 290. Kdor more umeti, naj ume. Mesto je vendar luteransko — kali."

"Madlzeder!" je klical Hendel s tribune doli. Hitro je prišel poslušni mož.

"Kje so papežniki, kaj, jeli se tako izpolnjuje moja zapoved?"

Madlzeder se je priklonil pred razsrjenim gospodom: "Ne moremo zato, kar se je zgodilo; ljudje so nas potegnili in so danes zjutraj navsezgodaj šli proč k svoji božji službi."

"Kaj?" se je zadril Hendel. "Saj vendar nimajo nobene cerkve več! Ali pa se skrivajo v brloge k božji službi? Izsledil bom njih gnezda, in potem se jih Bog usmili."

"Ne, vse časti vredni gospod —" je odvrnil Madlzeder, "ne skrivajo se v brlogih k božji službi. Šli so v bližnje katoliške cerkve, nekaj jih je šlo v Garsten, nekaj v Glajnk, drugi zopet drugam. Samo pet jih je ostalo doma in ti so že prejeli biblije."

Sodnik je stopil s tribune doli in je zaklical:

"Kje je štajerdorfski načelnik?"

Načelnik se je približal.

Hendel vpraša: "Kdo je ljudje naščuval, da hodijo v daljnje cerkve? Jasno je, da so to nove spletke. Vsi so vedeli za moje povelje, da morajo priti k pridigi na mestni trg. Hočem vedeti, kdo mi je ljudi odpeljal proč!" Jezno je gledal, da je načelniku zastajala kri po žilah. Ljudstvo se je v trumah razpršilo s mestnega trga. Tudi okna so bila vsa prazna. Štajerci so se umaknili sru svoje gade sodnika; tresejo se pred možem, ki je obsodil deklico na sramotni oder in Zelerja na vislice.

"Kdo je bil?" je plašno rekel štajerdorfski načelnik. "Ne vem, gospod. Ljudje pač hočejo po svoji veri moliti k svojemu Gospodu in Bogu, se pač ne da nič pomagati; morda postanejo sčasoma pametnejši."

"Moral jih je kdo naščuvali!" je zagal Hendel. "Vi ne veste Nočete vedeti! Hudič naj vzame vašo zahrbtnost! Govorite! Bila je Štefana Švertner."

Mož je prebledel. Sicer je luteran, vendar mu je težko, naznaniti deklico, ki je bila že enkrat tako težko, tako kruto obsojena. Beseda mu zastaja, slednjič počasi prizna: "Gospod, kaj naj rečem. Res, bila je Štefana. Toda, ni ščuvala, ni," je zagotavljal, ko se je sodnikov obraz grozno skremžil in se mu je njegova pest začela tresti ob meču, "ni ščuvala ubogo dekletce, ne, ne, nikogar ni nahujskalo. Odkar je ozdravela, pač hodi vsak dan v Garsten k sveti maši; ljudje pa so jo videli in so rekli: 'Ako gre Štefana vsak dan k maši, nas je lahko sram, če ne gremo vsaj vsako nedeljo in ne storimo svoje kriščanske dolžnosti, ki nam je zapovedana pod smrtnim grehom.'"

"Je že dobro," je mirno rekel Hendel. "Že vidim, da je Štefana, prav tako, kakor sem si mislil."

Načelnik je sklenil robate roke v nerodnih rokavicah in je prosil: "Gospod, nič žalega ji ne storite! Pobožna deklica je, ničesar ni storila, kar bi bilo

vredno kazni."

Sodnik se je grenko nasmehnil. Ne, ničesar ni storila, samo njegovo postavo, njegovo povelje, njegovo delo je zopet postavila v zasmeh. Zakaj datujec tujec ni mogel končati pridige, zakaj mu je sin danes napravil novo neumnost? Zakaj je ostalo samo pet katoličanov na trgu? Zakaj je ostalo tristo biblij na tleh, in tisoče kruhov v košarah? Štefana! Štefana! Če bo hudič dobil hčer, jo mora krstiti na tvoje ime: Štefana!

"Ne bom je kaznoval!" je kratko, dušec svoj srd v prsih rekel sodnik načelniku. Bolj ko je jezen, bolj pokaže, da je nasproti tej deklici brez moči.

"Preveč časti bi bilo zanjo."

Načelnik se mu je hotel zahvaliti, toda sodnik ga je surovo prekinil:

"Spravite se v Štajerdorf, sram vas bodi! Vaše predmetje se pa res odlikuje! Pazite, da vaši papežniki še enkrat ne naskočijo moje nožarne; v čast vam je, da se je to že enkrat zgodilo v našem okraju. Madlzeder!" je zaklical, svojo sodprogo, ne da bi jo pogledal, pod pazduho jemlječ in počasi stopajoč čez napol prazni trg: "Ste slišali? To je sramota! Ne preneha s svojo propagando. Madlzeder, hočem, da odselej znanost zanesljive osebe stražijo hišo, v kateri prebiva, da pazijo na vse, kaj se tam godi in kaj se dela; kakor hitro bi se predzrnila le količkar prekršiti mojo postavo, ki prepoveduje javno in zasebno službo božjo, mi naznanite; imam jezdece, ki bodo izprijeno žensko iztirali čez mejo, če tako velim! — iztirali za veke, že davno bi bil moral to storiti. — Bog me kaznuj!" je rohnal v črnem srd. "Ali okolišnje cerkve ne razpadajo? Li ne trohne mrtveci v njih? Hotel bi, da pride kuga v Garsten, da bi ljudem prepovedal še te farske cerkve."

"O moj ljubi!" je glasno vzkliknila Helena. "Ne, ne, ne! Ne slikaj hudiča na steno!"

"Bodi mirna, saj je ne bo!" jo je pomirjeval sodnik, naglas se je smehljaj in je božal njeno rožnato roko. "Samo k tebi je ne bo, saj imaš svoj pravi — safir, ali ne? Dobro ga zašij v svoje vzglavje."

Peljal jo je s hriba, vmes se je šalil, toda v srcu so se mu podile črne misli, in njegov duh je koval hudobne načrte.

Adler, načelnik železninarjev, se je zasmehljivo za njim oziral in je rekel katoličanu Amortu: "To je nezaslišano. To si bom zapisal. Tuji priglasar ga je primerjal s Kristom in njegovo mater z Marijo, ki ji je angel naznanil rojstvo Kristovo. On je vse to poslušal! To bom spisano nesel pred cesarja." Amort, resen mož s sirovo brado, katoličan in član zarote, je rekel: "Gospod Adler, o Samsonu je bil govor."

Adler je odgovoril: "Kdo ne ve, da je bil Samson predpoda Kristova v stari zavezi? Vrhutega, na oltarni sliki se je pustil slikati kot Kristus, to je že več kakor krivoverstvo, to je bogokletstvo."

Amort je rekel: "Poročajte samo resnico, gospod, nič izmišljotin."

"Ako velja, da naše ubogo, nesrečno mesto rešim tega peklenškega trinoga," je mirno odvrnil Adler, "je že dovoljeno, nekoliko bolj črno mešati barve. Še na misel mi ne pride,

da bi si izmišljal! Dovolj smo doživeli."

Nič kaj velika ni bila izpodbuda, ki so jo Štajerci od luteranske cvetne slavnosti seboj domov vzeli. Majhna je bila Hendelova pobožnost, nič kaj veselo mu ni bilo srce, ko se je od slavnosti vrnil v svoj sijajni dom. Štefana! Štefana, vedno in povsod Štefana! ga grize in peče v srcu. — Že tretjič se je njegov sin zavzel za to nesramno vlačugo. — Jeli to viteštvo, ki brani nedolžnost — za kar ima nepokvarjeni fant to hudobnico? — Ali —? Ali jo ljubi?

Sramota! Groza!

Prah mrtve sinove matere bi moral zarzati v grobu! Njegov oče in njegova mati bi morala vstati iz groba! Li naj se Kerub tako poniža, da bi poljubil Luciferja?

Tako bi bilo, če bi Henrik Hendel ljubil vlačugo, hudodelko! — Stran! Stran! Abotne misli! Peklenška zalega! Hendel je Hendel! Ako bi se svet premaknil iz stežajev, ako bi angeli snubili hudiče, toda Hendel ne pozabi na svojo čast.

Okoli poldneva so se čez zelena polja pod belo in rdečo cvetnimi drevesi vračale trume romarjev, ki so imeli rožne vence ob boku in palmovce v rokah. Prihajali so iz Garstena, Glajnika in od drugod. Veselo so se jim svetila čela, oči so se jim skrile, skrivnostno in polni sreče so šepetali eden drugemu: "Lepo je bilo! Lepo je govoril! Lepo je bilo opravilo. Ne, tega si ne pustimo vzeti. Tudi veliki teden pojdemo tja! Kako dobro je pri Gospodu, Štefša ima prav, kako lahki postanejo križi."

V gruči, ki se vrača iz Glajnika, gre Štefana, ki vodi za roko svojo sestrico Mihaelo.

Se ji je obraz bled in korak ji ni tako vesel in lahak kakor nekdanj. Ne govori o svoji sreči, kakor drugi romarji; skriva jo globoko v svojem srcu. Nadvse je srečna; odkar je trpela muke, obsiplje Zveličar svojo nevesto mučenico z milostmi. Tudi letos se je v Garstenu izposledala in je prejela Zveličarja, ki prebiva v njeni duši, in njegova milost odseva z njene deviškega čela. Palmovo vejico pritiska na svoje prsi in premišljuje, kako so otroci v Jeruzalemu Gospodu klicali: "Hozana" — in potem je prišel

križ. Ob roki ji visi prazna košarica. Gospod Albert je ujet v samostanskem stolpu; kako žalostne velikonočne praznike ima. Nesla mu je nekaj piruhov, ki jih je sama poslikala. Pater Ertelj mu jih bo nesel Veliki petek, ko ga bo šel v stolp izpovedat. Bo-li imel gospod Albert nad piruhi veselje? — Ko se bližajo mestu, slišijo hrušč in trušč, vidi jo, kako se goste, črne trume pomikajo od mestnega trga sem; saj res, Hendel je obhajal veliko slovesnost, govorijo romarji. Neki radovednež je zaklical protestantom: "Kaj pa ste imeli? Kako se je izvršila vaša luteranska pobožnost?"

"Lepo je bilo," se bahajo protestantje. "Gospod Majorius je imel učeno pridigo, čudovito lepo so peli, delilo se je obhajilo, vse je bilo kaj lepo; sodnik je bil pri obhajilu kakor kak cesar, in Henrik je bil, ko je pil iz keliha, roke ob meču sklepač, kakor nadangel Mihael."

Pes ji je rešil življenje. — Na hrbtu male Rosella Hubbard se še poznajo odtisi pasjih zob, kajti bila je v smrtni nevarnosti na železniški progi, ko je prišel zvesti pes in jo pognil izpred prihajajočega vlaka ter jo tako rešil gotove smrti.

"Pri obhajilu!" je rekla Štefana in je sočutno zaokrožila blede rožnate ustne. "Ubogi abotnež! Pri obhajilu! Kaj je bilo? Kruh in vino... to ni sveto obhajilo! Siromaki, nimajo ne duhovnikov, ne daritve niti Jezusa v najsvetejšem Zakramentu! Ubogi siromaki so! Zares je ubog, ubog ta sveti Mihael!"

XIX.

Na veliki petek so v garstenskem samostanu patri opravljali žalne cerkvene obrede. Opatov namestnik Karel je ogrnjen v belo albo z dvema drugima patroma stal z gorečo svečo ob velikem oltarju. Drugi patri so resno tiho stali okoli oltarja, ko je subdijakon ravno bral prerokbo stare zaveze, kamor jo je zapisal prerok Ozeja. Karel se je preko v prezbiteriju zbrane samostanske družine skrbipolno oziral v cerkveno ladjo, kjer je bilo zbranega toliko pobožnega ljudstva... so li ti ljudje iz Garstena, ali pa so

zopet prišli iz Štajra kakor cvetno nedeljo, no, potem bo pa zopet ogenj v strehi pri močnem štajerskem gospodu. Teh nam je še treba tu... zopet je tu pri Marijinem oltarju tista ruta, pa bela in modra obleka, Bogu bodi potoženo! Vikarijev temni pogled je švignil proti Marijinemu oltarju. Najbolje bi bilo, da bi jo cerkovnik spravil iz cerkve, pa ravno sedaj prav po ceni popravlja in krpa cerkvene paramente — treba torej potrpeti s to nesrečno Štefano.

Subdijakon začne peti pasijon opatov namestnik je mirno poslušal pretresljivo petje, zbrano Karlovo obličje se ni niti najmanj izpremenilo, ko je presunljivo zadonela zadnja tožba Gospodova: "Sitio — želim sem!" — ko se je glasil klic ki je pretresel nebo in zemljo: "Consummatum est — dopolnjeno je!"

Utopljen v Gospodovo trpljenje se ni spomnil onega drugega moža, ki ga je tudi izdal, ki je bil tudi peljan pred krivovernega sodnika, ki mu je prizadel veliko sramoto, ki so ga tudi imenovali rovarja, čeprav ni imel nobene krivde — moža, ki sedaj ječi v zapuščeni ječi, medtem ko njegovi bratje

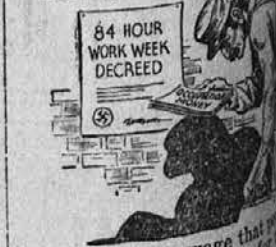
v cerkvi pobožno molijo pevajo psalme.

Mož gnilega miru, svetli obleki ne misli se vse njegove misli se opatovi volitvi. V duhu patre, ki bodo zanj zanj jih veliko. Pravo pravo je, da se zlasti mladi pravo, kako težko je pridobiti glavce. Danes jim hčer vina in medu, morda magalo.

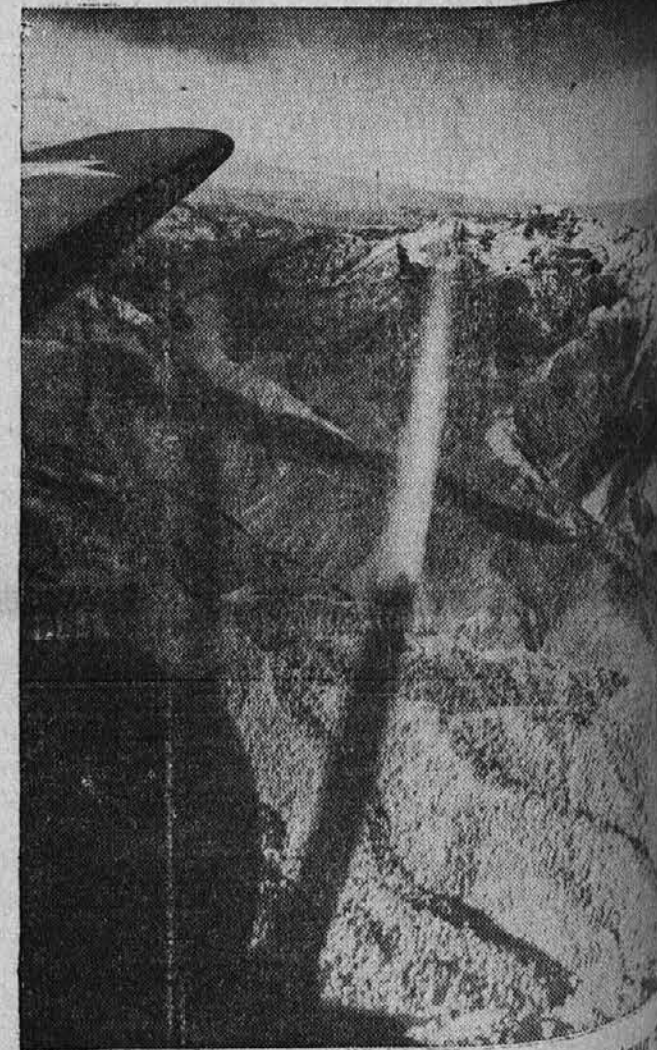
(Dalje prihodnje)

European workers are forced to labor 84 hours a week and are paid less than the minimum wage. This "currency" will be used to buy war bonds. Here in the United States, we have nothing but the best working under humane conditions.

and receive a wage that will save with interest the days that will follow the day. Help your country yourself. Buy War Bonds.

V takih pokrajinah pač ni primernega pristanišča. — To je kar imajo washingtonski krogi v mislih, dar govore o težavah dostavljanja vojnega materiala vski armadi. Ta slika je posneta 18,000 čevljev evropske

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Janca Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posluje že 49. leto

Članstvo 38,200 Premožanje \$5,000.00

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 127.24%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najpogostejši in nadsolventni podporni organizaciji,

KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 65. let, otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikatov, dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se ali članica te mogoče in bogate katoliške podporne organizacije trudi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD 351-353 No. Chicago St. Joliet, Ill.

NOVICE, ki jih potrebujete

NOVICE, ki jih dobite še sveže

NOVICE, popolnoma nepristranske

NOVICE, kolikor mogoče originalne

NOVICE, ki so zanimive

NOVICE z vsega sveta

vam vsak dan prinaša v hišo

AMERIŠKA DOMOVINA

Povejte to sosedu, ki še ni naročen nanjo